

JUDr. Josef Šilhán, Ph.D.

katedra obchodního práva
Právnická fakulta MU, Brno
josef.silhan@law.muni.cz

Základy obchodního práva v Evropě

Evropské smluvní právo

Obsah

- Obecný přehled smluvního práva
  - obecná část
  - smluvní typy
- Úprava ČR
- Evropské smluvní právo
  - současný stav
  - připravovaná úprava

Obecný přehled smluvního práva I

- součást soukromého práva
  - charakteristika
  - zásady
- závazkové právo
  - relativní vztahy
  - struktura vztahu (subjekt, předmět, obsah)
- základní pojmy
  - věřitel x dlužník; dluh x pohledávka; smlouva x závazkový vztah

Obecný přehled smluvního práva II

- vznik – **kontraktace**
  - oferta + akceptace; konsenzus
  - (+ veřejný návrh, obchodní veřejná soutěž)
  - PDC
- **obecné náležitosti** právních úkonů – určitost, srozumitelnost, vážnost, svoboda, dovolenost
- zpravidla rozlišujeme: **podstatné** náležitosti, **pravidelné** náležitosti, **nahodilé** náležitosti
- **forma smlouvy**: konkludentní, ústní, písemná, notářský zápis
- **formulářové** smlouvy; **obchodní podmínky**; **adhezní** smlouva
- tíseň za nápadně nevýhodných podmínek
- změna – v subjektech, v obsahu; forma změny – pozor v obchodu písemná i ústně

Obecný přehled smluvního práva III

- **zajištění závazku** – posílení pozice věřitele
  - funkce preventivní, uhrazovací, sankční
  - nejčastější způsoby: ručení, zástavní právo, smluvní pokuta, zadržovací právo, bankovní záruka, směnky, uznání, zajišťovací převod ...
- **zánik závazku – s uspokojením** (splnění, započtení, dohoda...) **a bez uspokojení** (odstoupení, výpověď, prekluze, dodatečná nemožnost plnění, zmaření účelu...)
- **odpovědnost** – za prodlení, za vady, za škodu
- **promlčení** – oslabení - podmíněnost nároku; obecná doba 4 roky; max 10

Obecný přehled smluvního práva IV

- smluvní typy (+ inomináty a smíšené smlouvy)
  - smlouvy o **převodu vlastnictví** – smlouva kupní, smlouva o prodeji podniku; (+ darování v ObčZ)
  - smlouvy o **provedení určitého díla** – smlouva o dílo
  - smlouvy o **opatrování věcí** – smlouva o skladování a smlouva o uložení věci
  - smlouvy **příkazního typu** – smlouva mandátní, komisionářská, zprostředkovatelská, smlouva o obchodním zastoupení;
  - smlouvy **související s dopravou** – smlouva o přepravě a zasílatelská smlouva, smlouva o provozu dopravního prostředku a smlouva o nájmu dopravního prostředku
  - smlouvy **bankovních služeb** – smlouva o akreditivu, smlouva o inkasu, o běžném a vkladovém účtu, úvěrová smlouva, smlouva o bankovním uložení věci;
  - další smlouvy – smlouva o nájmu podniku; tiché společenství; smlouvy týkající se účasti na podnikání (v obch. spol. a družstvech); smlouvy týkající se průmyslového vlastnictví; leasingové smlouvy; franchisingové smlouvy; factoring, forfaiting; developerské smlouvy; dealerské smlouvy; smlouvy týkající se cenných papírů atd.

Právní úprava v ČR

- **dezintegrovánost** – občanský i obchodní zákoník; paralelismus
  - ObčZ generalis – ObchZ specialis; § 1
  - systém – obecná + zvláštní část
  - úprava výlučná, separátní, kombinovaná
  - nutno rozlišit režimu; „druhy obchodů“
    - relativní – 2 podnikatelé (nebo podnikatel a stát)
    - typové (absolutní) – vymezené typy, ať už uzavře kdokoliv
    - fakultativní – zvolené stranami přímo ve smlouvě
    - pojistná smlouva – výjimka, vždy neobchod
- **široká dispozitivnost** (x kogentnost, §263)
- obchodní zvyklosti, vykládací pravidla
- výklad - §266

"Evropské smluvní právo"

- Jako **odvětví** v plné míře neexistuje, nutno rozlišit **soft law a hard law**
  - **soft law** – nezávazná pravidla
  - **hard law** – závazná pravidla
- + doktrína, **akademická rovina**
- + **judikatorní** sbližování

Evropské smluvní právo – hard law I

- fragmentární úprava; selektivní sektorální přístup k harmonizaci
- neexistuje obecná část
- zejména spotřebitelské právo
- problémy: roztržitost zvyšuje transakční náklady; obtížnější interpretace a aplikace, nejistota
- nadále se vyvíjí fragmentárně
- hledá se maximum společného (Acquis group)

Evropské smluvní právo – hard law II

- Řada směrnic týkajících se smluv:
  - prodej spotřebního zboží a záruky na toto zboží
  - odpovědnost za vadné výrobky
  - nepřiměřené podmínky ve spotřebitel. smlouvách
  - ochrana spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory
  - smlouvy uzavřené na dálku
  - spotřebitelské úvěry
  - timeshare (dočasné užívání nemovitosti)
  - distanční marketing finančních služeb
- Užší vazba na obchodní právo:
  - o přeshraničních převodech
  - o prodlení s placením v obchodním styku
  - o nezávislých obchodních zástupcích
  - o elektronickém obchodu a elektronickém podpisu
  - o dohodách o finančním zajištění

Evropské smluvní právo – soft law

- **význam soft law** - volitelný soubor pravidel + inspirace kontrahentů, zákonodárců i soudů
- obecné smluvní právo
  - **Principy evropského smluvního práva** (známé pod zkratkou PECL)
    - Komise pro Evropské smluvní právo (tzv. „Landova komise“)
  - **Zásady pro mezinárodní obchodní smlouvy** vypracované organizací **UNIDROIT**
    - obchodněprávní, mezinárodní, nejen evropské
- profesní a odborné organizace vytvořily specializovanější mezinárodní obchodní pravidla; známé jsou např.:
  - doložky *Incoterms* týkající se dodacích podmínek
  - *FIDIC* (Conditions of Contract for Works of Civil Engineering) týkající se stavebních smluv o dílo
  - *Jednotná pravidla pro dokumentární akreditivy*
  - ...

Evropské smluvní právo – snahy o evropskou kodifikaci

- Původ v 70. letech; **Ole Lando**; množství iniciativ
- Cesty sjednocení evropského smluvního práva:
  - soft law
  - akademické skupiny (prof. Gandolfini)
  - legislativní nástroje
  - sjednocování judikatury
- **Oficiální snahy EU:**
  - mnohé rezoluce Evropského parlamentu; Iniciativa Evropské Komise – součást oficiální politiky
  - snaha zatím o obecnou část smluvního práva + některé smluvní typy, později i další součásti civilního práva
  - původní projekt – **Komise pro Evropské smluvní právo – PECL**
  - po dokončení PECL iniciativa přešla na **Studijní skupinu pro evropský občanský zákoník (Christian von Bar)**
  - 2005 – **Joint network on European Private law**
  - mnoho skupin nyní pracuje na **CFR**

Common Frame of Reference (CFR) I

- Společný referenční rámec kodifikace základů evropského civilního práva, rozsáhlý odborný projekt
  - základní zásady, definice a pravidla
- nezávazný dokument
- význam jako sjednocení dalšího směřování, východisko další legislativní činnosti
- bude dále rozšiřován
- konečná podoba prozatím nejasná

Common Frame of Reference (CFR) II

- nejnovější verze tzv. **DCFR** (Draft Common frame of Reference), 2009:
  - *Kniha I. Základní ustanovení* – předmět úpravy, interpretace, některé pojmy
  - *Kniha II. Smlouvy* a jiné právní akty – obecná ustanovení, uzavírání smluv, jejich interpretace, dobrá víra, zastoupení, neplatnost, účinky smlouvy, odstoupení, předsmluvní povinnosti, zákaz diskriminace atd
  - *Kniha III. Závazky* a odpovídající práva – obecná ustanovení, splnění, prostředky proti nesplnění
  - *Kniha IV. Zvláštní smluvní typy* a práva a závazky z nich vyplývající – smlouvy kupní, nájem zboží, služby, mandát, obchodní zastoupení, franchising a distribuční smlouvy, půjčka, osobní zajištění
  - *Kniha V. Jednatelství* bez příkazu
  - *Kniha VI. Delikt ní* odpovědnost plynoucí ze škody způsobené jiné osobě – delikty
  - *Kniha VII. Bezdůvodné obohacení*

JUDr. Josef Šilhán, Ph.D.

katedra obchodního práva
Právnická fakulta MU, Brno

josef.silhan@law.muni.cz

Děkuji za pozornost